

Universiteter og høyskoler
Samordna opptak
Videregående skoler
Fylkeskommunene
Utdanningsforbundet
Elev- og studentorganisasjonene

Deres ref

Vår ref
200500140

Dato
30.06.05

Forslag om ny felles forskrift om opptak til universiteter og høyskoler – høring

Vi viser til brev 21. februar 2005 der departementet med henvisning til forslag til ny lov om universiteter og høyskoler, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004), gjør rede for departementets arbeid med regelverket for opptak. Vedlagt følger utkast til felles forskrift om opptakskrav til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler (*opptaksforskriften*).

Forskriften er første trinn i den forenklingsprosess som er omtalt i Ot.prp. nr. 79 (2003-2004), og skal fastsettes med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 *Om universiteter og høyskoler*, jf. § 3-6 og § 3-7. Forskriften skal etter planen gjelde for opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler, inklusive private høyskoler som tidligere har hatt egne reglementer med hjemmel i privathøyskoleloven.

Utkastet omfatter bestemmelser som i dag er fastsatt i ulike regelverk, med hovedvekt på følgende forskrifter:

- *Forskrift om opptakskrav til grunnutdanninger ved universitet og høyskoler (14.11.02) – opptakskravsforskriften*
- *Forskrift om politiattest ved opptak til høgre utdanning (23.03.01)*
- *Forskrift om rangering av søkere ved opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler (14.12.99) - rangeringsforskriften*
- *Forskrift om felles klagenemnd for opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler gjennom samordna opptak (10.04.03)*

Det er i utkastet forsøkt tatt hensyn til gjeldende opptaksreglement for private høyskoler. Vi har imidlertid fått få tilbakemeldinger på vårt brev av 21. februar 2005 der

vi bl.a. spesielt ba de private institusjonene om å gjennomgå sine gjeldende regelverk med sikte på eventuelle videreføring i felles regelverk fra og med opptak til studieåret 2006-2007. Vi ber derfor om at private høyskoler går gjennom dette utkastet i lys av sine reglementer, og ber om tilbakemelding i høringssvar dersom de mener at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til deres spesielle opptakskrav/unntak fra krav om generell studiekompetanse. Vi minner også om at det er departementet som vurderer søknader fra institusjoner som ønsker å bruke opptaksprøver som del av, eller som grunnlag for rangering av kvalifiserte søkere.

Med henvisning til St meld. nr. 20 (2004-2005) *Vilje til forskning*, er det foreslått å øke det maksimale antall realfagspoeng fra fire til seks (syv) poeng, jf. forslag i § 7-15.

I det foreliggende utkastet er det også foreslått endringer i betegnelser og gruppering av studier, samtidig som departementet, med henvisning til institusjonenes utvidede fullmakter, i størst mulig grad foreslår å fjerne institusjonsnavn i de paragrafene som gir bestemmelser om spesielle opptakskrav og unntak fra krav om generell studiekompetanse. Vi ber spesielt om at institusjoner som tidligere har vært navngitt, vurdere dette og gir tilbakemelding dersom de mener at endringsforslaget kan føre til missforståelser.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at den nummereringen som er satt i (x) i begynnelsen av hvert ledd, er leddnummerering for å forenkle bruk og henvisning til bestemmelsene, jf. strukturen i den nye loven.

Kommentarer til enkelte paragrafer i utkastet

1. Om opptakskrav

Til § 1-1

Opptaksforskriften er bygd opp med kapitler og paragrafer og er i grove trekk videreføring av bestemmelsene som tidligere var fastsatt i forskriftene om henholdsvis opptakskrav, rangering, politiattest og klagebehandling.

Enkeltparagrafer som ikke er omtalt spesielt under, er direkte videreføring fra tidligere forskrifter. Grunnlaget for endringene er forenkling og klargjøring.

Til § 2-1

Om bokstav a)

Et studieår strekker seg normalt fra høst til vår. I opptakssammenheng har vi tidligere brukt både begrepet søknadsår og opptaksår. I det vedlagte utkastet til forskrift, brukes begrepet opptaksår om det kalenderår søkeren normalt søker og får tilbud om en studieplass. Dette innebærer konkret at søkere til studier med oppstart i januar, som har søknadsfrist i november/desember, må oppfylle de fastsatte krav senest 31. desember året før. Presiseringen er i tråd med den praksis som har vært brukt for opptak til studier gjennom den nasjonale opptaksmodellen (NOM).

Tidligere bokstav d) i § 2 i *opptakskravsforskriften*, om søkere med utdanning fra Rudolf Steinerskole, er strøket. Som følge av dette er tidligere punkt e) nytt punkt d) med en mindre endring.

Begrunnelsen for at bestemmelsene om individuell vurdering av søkere med Rudolf Steinerskole foreslås strøket, er at Utdanningsdirektoratet har godkjent en søknad om forsøk med ny vurderingsordning for Steinerskolene i Norge. Det forutsettes derfor at søkere med videregående opplæring fra en steinerskole vil få karaktervitnemål fra og med 2006, og at det er disse vitnemålene som skal legges til grunn for opptak til høyere utdanning. Når det gjelder søkere med vitnesbyrd fra før den planlagte nye ordningen med karaktervitnemål, forutsettes det at slike søkere som en overgangsordning fortsatt vil få individuell vurdering, jf. § 9-1 bokstav e). Vi minner om at ny vurderingsordning ble innført for Oslo By Steinerskole fra og med skoleåret 2004-05, jf. endring av *opptakskravsforskriften* 1. november 2004.

Om bokstav d)

I gjeldende forskrift brukes begrepene ”gammel ordning” og ”ny ordning” om de ulike fagplanene i teknisk fagskole. Det presiseres i nytt punkt d) hva som ligger i begrepet ”ny ordning” i teknisk fagskole og departementet minner om at det bare er søkere med bestått teknisk fagskole etter rammeplaner fastsatt i 1998/99, som automatisk får generell studiekompetanse.

Til § 2-2

Teksten i denne bestemmelsen er revidert slik at det ikke lenger henvises til tidligere ”NKU-liste”. Samtidig er det satt inn en presisering som understreker at krav om dokumenterte kunnskaper i norsk også gjelder for utenlandske søkere som tas opp på grunnlag av annen høyere utdanning fra Norge.

Til § 3-3

Studier som ikke lenger tilbys fordi de er lagt ned eller omdefinert er strøket, de fleste etter forslag fra institusjonene selv. Enkelte studier er slått sammen med beslektede studier som har samme eller tilnærmet likt grunnlag for unntak.

Om bokstav a)

Den tidligere bestemmelsen om at søkere med gammel teknisk fagskole er unntatt fra krav om generell studiekompetanse for opptak til ingeniørutdanninger foreslås fjernet. Departementet forutsetter at alle søkere som avsluttet teknisk fagskole senest våren 2001, vil være minimum 25 år i 2006, hvilket innebærer at de vil kunne søke om opptak til ingeniørutdanninger med grunnlag i realkompetanse.

Om bokstav d)

Det er gjort en redaksjonell endring som innebærer at de fastsatte unntaksbestemmelsene, som i utgangspunktet var tilnærmet identiske, er satt opp først

og at de studiene/institusjonene som bestemmelsen gjelder for, er listet opp under. Videre er det foreslått å slå sammen tilnærmet like studier. Vi ber høringsinstansene om å gi tilbakemelding dersom de mener at disse tekniske endringene kan oppfattes som reelle endringer i forhold til det tidligere (gjeldende) regelverket.

Det er blant annet foreslått ytterligere sammenslåing når det gjelder unntak fra krav om generell studiekompetanse for studier i utøvende og skapende musikk til erstatning for studier ved Norges musikkhøgskole og beslektede studier ved andre institusjoner. Forslaget innebærer at det også vil være mulig å vurdere unntak for opptak til studier i utøvende musikk ved høyskoler som ikke tidligere har hatt mulighet for dette. Det presiseres at slik vurdering av unntak ikke er ment å omfatte for eksempel faglærerutdanning i musikk. Det understrekes for øvrig at slikt unntak bare skal kunne gis i helt spesielle tilfeller i tråd med de vurderinger som hittil er gjort bl.a. ved Norges musikkhøgskole.

Til § 4-1

Studier som ikke lenger er aktuelle er strøket, tilnærmet like studietilbud er slått sammen. Studier som forutsettes å falle inn under real-, miljø- og naturfag, og som tidligere har hatt spesielle opptakskrav, er fjernet. Dette innebærer at bare Veterinærmedisin står igjen under bokstav b) Jordbruks- husdyr- og fiskerifag. De øvrige studiene er etter forslag fra Universitetet i Tromsø strøket. Vi gjør spesielt oppmerksom på at studier i havbruk/akvakultur og fiskehelse som tidligere hadde spesielle opptakskrav som fravek fra de fastsatte kravene under bokstav c) Realfag, miljø- og naturfag, forutsettes å falle inn under denne betegnelsen.

For alle studier der det stilles krav om studieretningsfag i matematikk er betegnelsene MY fjernet fordi denne matematikkvarianten ikke lenger tilbys, men ble erstattet av MZ i år 2000. Søkere som dokumenterer slik matematikk (MY), må i likhet med søkere som dokumenterer matematikkunnskaper ved hjelp av øvrige "gamle" fagplaner, vurderes individuelt, jf. bestemmelsen om at opptaksorganet har plikt til å vurdere om annen utdanning eller dokumentasjon av kunnskaper, kan godkjennes som likeverdig med fastsatte krav.

Vi viser for øvrig til at det under bokstav d) punkt 3, er fastsatt tilleggskrav om 3MX for søkere med teknisk fagskole til integrert masterutdanning (sivilingeniør) samtidig som det i punkt 4 ikke stilles tilsvarende krav til søkere med teknisk fagskole for opptak til ingeniørutdanning: Vi ber spesielt om at institusjoner som tilbyr slik utdanning vurderer behovet for tilleggskravet for søkere med teknisk fagskole til sivilingeniørutdanningen.

Om bokstav h)

Departementet ber om at spesielt Høgskolen i Agder og Høgskolen i Østfold vurderer om de fastsatte kravene fremdeles må anses å være nødvendige for deres studier. Innspill om spesifiserte opptakskrav i norsk er vurdert som uaktuelt.

Om bokstav i)

Det er gjort en redaksjonell endring som innebærer at de fastsatte spesielle opptakskravene som var tilnærmet identiske, er satt opp først og at de studiene/institusjonene som bestemmelsen gjelder for, er listet opp under. Videre foreslår departementet å slå sammen tilnærmet like studier. Vi viser for eksempel til at Høgskolen i Vestfold har bedt om spesiell tilleggsinformasjon som grunnlag for rangering til ett nytt faglitterært forfatterstudium. Samtidig som Høgskolen i Telemark tidligere har fått godkjent tekstprøver som spesielt opptakskrav til sitt forfatterstudium. Vi minner for ordens skyld om at opptaksprøve i seg selv ikke automatisk gir grunnlag for rangeringen. Dette må departementet ta særskilt stilling til, jf. § 7-23 i utkastet (§ 4-4 i *rangeringsforskriften*).

2. Om rangering

Til § 7-1

Det foreslås at gjeldende definisjoner som tidligere har vært fastsatt i egen paragraf i *rangeringsforskriften*, tas inn i en generell paragraf. Det vises for øvrig til at flere sentrale begrep defineres i enkelte paragrafer i forskriften.

Til § 7-2

Det foreslås å ta inn begrepet ordinær kvote i overskriften. Samtidig er det gjort mindre endringer i teksten for å klargjøre kvotebestemmelsene.

Til § 7-8

Det foreslås å stryke bestemmelsene som viser til videregående opplæring (skole) før Reform 94, jf. kommentar til § 7-10.

Til § 7-9

Denne paragrafen er en videreføring av bestemmelsene § 3-6 om fordypningspoeng for søkere med videregående opplæring fra Reform 94, i *rangeringsforskriften*. Det forutsettes at disse bestemmelsene skal kunne legges til grunn også for søkere med vitnemål fra videregående opplæring før Reform 94, jf. kommentar til § 7-10.

Til § 7-10

Denne paragrafen erstatter § 3-7, § 3-8 og § 3-9 i *rangeringsforskriften* som ofte har vært gjenstand for missforståelser og omtalt som komplisert og vanskelig tilgjengelig. Ved å ta bort de spesifiserte bestemmelsene om videregående opplæring (og gymnas) før Reform 94, håper departementet å redusere mulighetene for missforståelser når det gjelder fordypningspoeng.

Til § 7-15

Departementet har varslet at antallet tilleggs-poeng for studieretningsfag i realfag skal økes, jf. Kap. 8.1.1 Tiltak i St. meld. nr. 20 (2004-2005) *Vilje til forskning*. I tråd med

dette er det forelått endringer som innebærer at søkere kan oppnå maksimalt 6 realfagspoeng fra og med opptak til studieåret 2006-07. Det er lagt fram to alternativer. I *alternativ 1* foreslås det at realfagspoengene fordeles likt mellom realfagene på VKII-nivå, slik at det gis 1 poeng for hvert av fagene 3MX/3MZ, 3BI, 3FY og 3KJ. I *alternativ 2* foreslås det at økningen av realfagspoengene differensieres på VKII-nivå, slik at det gis 1 poeng for hvert av fagene 3MX og 3FY. Det vil fortsatt gis 0,5 poeng for de øvrige realfagene på VKII-nivå. Det kan også vurderes hvorvidt det i alternativ 2 skal gis 1,5 poeng for hvert av fagene 3MX og 3FY, dette vil gi inntil 7 realfagspoeng. Vi ber høringsinstansene uttale seg om de foreslåtte alternativene.

Til § 7-19

Bestemmelsen om at det skal gis 1 poeng for examen philosophicum er etter innspill fra flere institusjoner foreslått strøket fordi slike studier i de senere årene har fått betydelig redusert omfang. Søkere som dokumenterer 30 studiepoeng (½ års studier) får etter gjeldende ordning 1,5 poeng, enten examen philosophicum er inkludert eller ikke. Søkere som kan dokumentere at de har examen philosophicum som tilsvarer ½ års studium (10 vekttall) vil i tråd med regelverket få 1,5 poeng.

Til § 7-21

Eksempler på søkere som ikke kan poengberegnes, er foreslått strøket fordi de ikke har vært uttømmende.

Departementet minner om at det i opptakskalenderen er fastsatt at fristen for å søke om eventuelle nye kvoter er 15. september. Samtidig vil vi be om at institusjonene går gjennom listen med fastsatte kvoter med sikte på en sanering av kvoter som ikke lenger er aktuelle eller har noen effekt.

Departementet ber om at skriftlige kommentarer til høringsutkastet både sendes i vanlig brev og via e-post til postmottak@ufd.dep.no innen 15. september d.å.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Bjørn Tore Kjellemo
avdelingsdirektør

Kopi: VOX
NOKUT

Vedlegg